Aanleiding
Uit verschillende gesprekken en een onderzoek onder raadsfracties door Fons Nijnens kwam onder meer de wens naar voren tot *versterking van het strategisch vermogen van de raad*. Concreet werd er al een vertaling gemaakt naar het invoeren van 'strategische dagen'. Dat laatste is hieronder kort uitgewerkt.

Mogelijke doelen

1. Breng de raad meer zichtbaar in positie;
    a. als hoogste orgaan
    b. dat professioneel capabel is
    c. en strategische afwegingen weet te maken

2. Benut raadsinstrumenten op een manier die strategisch denken en handelen bevorderen;
    a. zodat debatten en besluiten concreet strategische vragen bevatten
    b. die mogelijk zelfs door het college gesteld worden
    c. en breng mogelijk onderscheid aan tussen grote politieke afwegingen (strategische vraagstukken) en kleinere keuzes binnen een voorstel (meer uitwerkingsgericht)

3. Plaats te behandelen voorstellen in perspectief;
    a. zodat duidelijk is hoe ze samenhangen met vraagstukken voor lange termijn
    b. en ook wat het voorstel betekent voor onderwerpen uit andere beleidsterreinen
    c. waarbij wellicht nog wordt benoemd wat de voorgestelde collegelijn is op de lange termijn vraagstukken

4. Wordt een lerend bestuur
    a. door te vergelijken met andere gemeenten
    b. daarbij de rol als centrumgemeente in de regio nadrukkelijk voor ogen te houden
    c. en durf (tijdelijk) te experimenteren met elementen uit het 'vergelijkend warenonderzoek' die tot versterking kunnen leiden voor de eigen werkwijze

1. Onderscheiden zonder te scheiden

Om als raad meer zichtbaar in positie te zijn, is het belangrijk dat met het college besproken wordt wat de onderlinge rolverhoudingen zijn. Want voor veel inwoners bestaat er 'de politiek'; raad en college is voor hen eigenlijk hetzelfde. Het mag duidelijker zijn voor mensen dat de raad er is om politieke keuzes te maken en dat het college er is om te besturen. In de onderlinge verhouding vraagt dat om rolvastheid en duidelijke onderlinge afspraken. Door goed van elkaar te weten waar je meer samen optrekt en waar je kunt verschillen, sta je allebei sterker. Je maakt onderscheid zonder van elkaar los te komen.

>> Een onderwerp voor een 'strategische dag' kan dus zijn om te bespreken wat de rolopvatting is die je beide hebt en wat die voor elkaar betekent in de omgang. En om wat dichter bij het onderwerp te blijven; wat heb je als raad nodig van het college om meer strategisch te kunnen sturen / controleren.

2. De keuze is reuze!

Er valt opgeteld in vier jaar een heleboel te kiezen. Als gemeenteraad ben je er voor om politieke keuzes te maken, voor het algemeen belang, voor een achterban en voor het college als kader of richting. Om duidelijk te maken waar keuzes gemaakt worden en waarom, is het goed om de keuzemomenten meer expliciet te maken. Vaak zit er in nota's wel een knelpunt waar je als college / ambtenaren mee worstelt. Daar kun je politieke duiding op vragen. De raad is dan aan zet in haar kaderstellende rol; meer ruimte voor keuzes vooraf in plaats van bijsturing op een voorstel.

>> Een onderwerp voor een 'strategische dag' kan dus zijn dat je goed met elkaar bespreekt in hoeverre een raadsvoorstel 'af' moet zijn of dat je eigenlijk nog ruimte wilt voor tijdens het debat. Bij welke verhouding wordt je beide het best gefaciliteerd in je rol?

3. Inzicht en overzicht

In de veelheid van (deel)onderwerpen is het soms lastig om nog te zien waar in het proces je nu eigenlijk een besluit neemt, of hoeveel invloed dat besluit heeft op andere processen en beleidsterreinen. Wanneer je dit overzicht wel hebt en ook nog weet op basis van welke overwegingen een voorstel is opgetuigd, neem je betere (strategische) besluiten.

>> Een onderwerp voor een 'strategische dag' kan dus zijn om rond een thema eens te zien hoeveel verbindingen er eigenlijk bestaan met andere beleidsterreinen. En welke invloed een besluit om 'x' te doen betekent voor een ander genomen besluit. Maar vooral; met elkaar bespreken welke grote onderliggers de grondslag zijn om tot een voorstel te komen. Is de huidige werkwijze daar voldoende op ingericht?

4. Zoek raad

Het wiel is al vele malen uitgevonden, dat hoef je dus zeker niet iedere keer zelf te doen. Een open lerende houding is des te belangrijker. Met de doelen en wensen die je zelf voor ogen hebt, kun je gericht uitwisselen met andere gemeenteraden en / of gemeentelijke organisatie. Doe dat zowel met in omvang of qua vraagstukken vergelijkbare gemeenten als met gemeenten uit de regio.

>> Een (onderdeel van een) ‘strategische dag’ kan dus een uitwisseling zijn met één of meerdere andere gemeenten. Door gemeenteraad, college en wellicht ook enkele strategische ambtenaren te betrekken, kun je op alle geledingen vergelijken hoe de omgang verschilt en wat daar de effecten van zijn.